

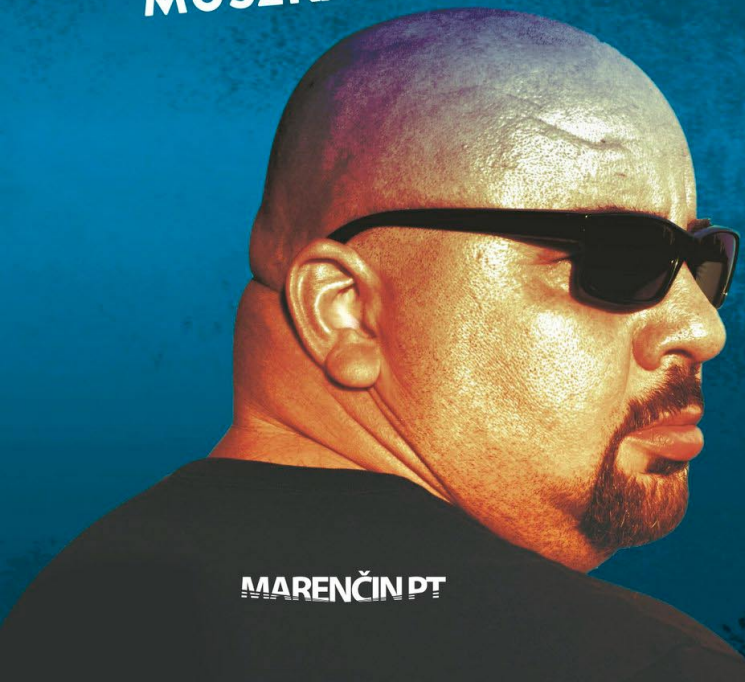
GUSTÁV MURÍN

MAFIÁNI

PÁPAYOVCI
SÁTOROVCI
ADAMČOVCI
MUSZKA TÓTH

5

MARENČIN PT

Gustáv Murín

Mafiáni V.

PÁPAYOVCI kontra SÁTOROVCI
Duel TÓTH – MUSZKA
Mafiánski bratia ADAMČOVCI

MARENČIN PT

© Gustáv Murín, 2019
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2019
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Igor Vadovič
Cover photo © Natália Vadovičová
Layout © Marta Blehová, 2019
779. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0470-1 (brož.)
ISBN 978-80-569-0471-8 (ePDF)
ISBN 978-80-569-0472-5 (ePub)

Všetky tu opísané osoby a udalosti sú už verejnosti známe a ich činy boli priebežne zverejňované v rôznych slovenských i českých médiách, ktorých zoznam citácií nájdete na záver tejto knihy. Ide teda o mediálny obraz danej doby – nepíše sa tu o tom, ako sa v knihe spomínané deje bez akýchkoľvek pochybností stali, ale ako o nich referovali médiá.

Jednotlivé správy či reportáže sa od seba môžu dokonca aj v opise jedinej udalosti líšiť. Profesionálni novinári či ich informátori, ale aj svedkovia a aktéri súdnych procesov vychádzali z dobových vedomostí a mohli sa v niektorých detailoch mýliť. Nielen oni, ale ani polícia, prokuratúra a súdy sa vo viacerých prípadoch nedokázali zhodnúť na jednoznačnej rekonštrukcii týchto dramatických udalostí. Ako sa presvedčíte, ani súdne rozhodnutia nebývajú konečné a môžu sa v rozsudku zmeniť na opačné. Text tejto knihy je literatúrou faktu len potiaľ, pokiaľ sa

odvoláva na verejne dostupné zdroje, a tak ju odporúčam vnímať všetkým jej čitateľom.

Táto kniha nie je obžalobný spis, je to dobová kronika jednej krvavej etapy tejto spoločnosti, vychádzajúca z verejne dostupných informačných zdrojov. Neslúži na usvedčovanie vinníkov, ale na pamiatku obetí, a je varovaním pred ďalšími obeťami organizovaného zločinu.

MAFIA NA JUHU – STRACH A HRÔZA

„Zomreli, zomriem...“ to boli jediné slová, ktoré ešte dokázal vysloviť jeden z desiatich mužov, ktorí sa stali terčom najväčšej masakry v dejinách slovenského zločinu. Išlo o povestný gang pápayovcov z Dunajskej Stredy.

Karty boli rozdane

Večer, 25.3. 1999, sa jedenásti členovia gangu stretli uprostred mesta v bare Fontána. Sedeli na poschodí v reštaurácii a hrali karty. Nikdy predtým neboli všetci takto pokope a nikdy predtým sa nezišli neozbrojení a bez ochranky. Zrejme mali rokovať s predstaviteľmi inej skupiny a vo svojom hlavnom stane sa cítili absolútne bezpečne. Jeden z nich, Béla Ecsi (to meno si zapamätajme, ešte o ňom budeme počuť), sa okolo siedmej hodiny večer zdvihol a povedal, že ho hra už nebaví. Odišiel do blízkeho kasína a to mu zachránilo život.

Ostatní zostali vo Fontáne a pokojne sa bavili ďalej. Okrem šéfa skupiny, tridsaťtiročného Tibora Pápaya, zvaného Papa Joe, v bare sedeli: Pál Abrahám (29, prezývaný Gíreš), Zoltán (28) a Erik (23) Csehovci, Štefan Csóka (25, Čoki), Zoltán Godány (39, Maži), Tibor Kardos (33, Fényelvü), Róbert Sárközi (32, Kopas), Norbert Varga (24, Bölényi) a Peter Rosa (25). Toho posledného prezývali E. T. alebo Štartér, pretože mafiánom štartoval autá, keď sa obávali, že im do nich niekto nainštaloval trhavinu.

Okolo štvrt na osem večer do Fontány vtrhli traja ozbrojenci.

„K zemi! Toto je policajná akcia!“ zreval po slovensky bez výrazného prízvuku jeden z nich. Zvyšní dvaja vybehli na poschodie a bez výstrahy začali páliť z kalašnikovov. Títo muži boli v maskáčoch a svetlých vestách, na hlavách mali čierne kukly. Na prvý pohľad pripomínali policajtov a nikto nemal čas sledovať ich dlhšie.

Obidvaja vystrieľali do pápayovho gangu v priebehu jednej či dvoch minút po dva zásobníky. Dokopy 113 výstrelmi popravili Papa Joa s jeho spoločníkmi. Potom zbehli dolu a spolu s kumpánom, ktorý zatiaľ držal v šachu osadenstvo prízemí, zmizli v tme. Po ich krvavej návšteve zostalo na podlahe baru deväť mŕtvych mužov a desiaty zomrel

o niekoľko hodín neskôr v nemocnici. Ten, čo bol v ich hierarchii najpodradnejší, Štartér, mal najviac odvahy. Nepodriadil sa rozkazu domnelých policajtov a jediný ostal stáť. Zato jeho telo rozstrieľali na nepoznanie. Keď sa šokovaní hostia a personál spamätali, zavolali na políciu.

„... Ani neviem, ako sme sa dostali von,“ povedal pre *Moment* jeden z hostí. „Viem len to, že sme bežali po Hlavnej ulici, oproti nám už uháňalo policajné auto, potom som začul trúbenie sanitky. Boli to najstrašnejšie chvíle môjho života, moja priateľka sa do rána triasla a zúfalo plakala, nemala odvahu ísť ani k lekárovi...“

Náhodná chodkyňa zaregistrovala počas streľby dialóg otca a syna, ktorí práve kráčali neďaleko baru Fontána. Malý chlapec sa pýtal otca: „Prečo vybuchujú petardy v tej reštaurácii.“ Boli to petardy na oslavu smrti...

Centrum je inde

Slovenské podsvetie má niekoľko zvláštností. Predovšetkým ostalo v slovenských rukách. Kým v susedných krajinách prevládli priamo ruské gangy (v Čechách si kúpili celé Karlovy Vary ako enklávu na odkladanie vlastných rodín do bezpečia, prezývanú Ivangorod), u nás „len“ kontrolovali situáciu cez svojich emisárov. Ako píše Ján Karásek

v článku *Zrod mafie*: „Zaujímavým faktom je, že naše organizované skupiny majú relatívne samostatné postavenie. Hoci sa v krajine etablovali mafie z cudziny, nikdy tie slovenské reálne nevytláčali. Skôr prichádzalo k vzájomnému poprepájaniu a ku kooperácii. Samozrejme, že i k odovzdávaniu know-how, ktorého mali zločinci zvonku priam na rozdávanie“.

Druhou pozoruhodnosťou je, že mafiáni z hlavného mesta Slovenska neexpandovali do iných častí krajiny. Ani sa o to nepokúsili. Naopak, spolupracovali s Černákom, ktorý tú ambíciu mal a na čas aj Slovensko, mimo Bratislavu, ovládol. Mafiáni z Dunajskej Stredy sa najskôr podriadili super-bossovi Miroslavovi Sýkorovi, po jeho násilnej smrti práve Černákovi. Vyznačovali sa inde nevídanou okázalou brutalitou a zdanlivou beztretnosťou.

Treťou výraznou črtou slovenského podsvetia bolo spontánne prevzatie štruktúry ruských klanov. Tá delila jeho aktivity na dve zložky – „ekonómov“ a „vojakov“. Korektnejšie by bolo nazývať ich podvodníkmi a zabiakmi. Ak v prvom prípade došlo na začiatku k výraznému premiešaniu aktivít podsvetia a predrevolučných zbohatlíkov, v druhom existovali aspoň spočiatku isté pravidlá a normy, ktoré by sme vzdialene mohli pri-

rovnat' k vojenskej disciplíne. Bola to doba, keď v Dunajskej Strede za bojovníkov vládol Milan Šipoš, ekonómom bol Tomáš Vida.

Športom k mafii

K neslávnemu koncu pápayovského gangu viedla krátka, ale drsná cesta. Na jej začiatku bol porevolučný chaos, v ktorom sa ako prví najlepšie zorientovali miestni zápasníci. Skutoční športovci a šampióni, ktorým sa už za socializmu páčilo, že svojimi svalmi vzbudzujú na verejnosti rešpekt. Teraz už ten rešpekt mohli aj speňažiť.

Ján Karásek v článku *Zrod mafie* píše: „Základňa pre potenciálnych páchatel'ov existovala už pred rokom 1989. Už vtedy u nás operovali partie zaoberajúce sa vek-slovaním, nelegálnou výrobou alkoholu, pašovaním cigariet, krádežami vozidiel. Postupne sa spájali, na veľkých sídliskách vyrastali rovesníci, ktorí spolu drali nohavice na rovnakých pieskoviskách i v školských laviciach. V menších mestách zase dominovali rozšírené príbuzenské korene“.

Prirodzenou základňou podsvetia (ako som to opísal v samostatnej kapitole knihy *Mafia v Bratislave*) sa stali silové športy. Dunajská Streda patrila k názorným príkladom. Vynikal tu silný zápasnícky oddiel so športovými výsledkami, ktoré ho vyniesli

medzi zápasnícku špičku v celom Československu. Mali tu juniorského majstra sveta, medailistov z MS, ME a iných medzinárodných podujatí. Napríklad Zoltán Hodosi sa už ako veterán stal v brazílskom Riu de Janeiro majstrom sveta v zápase vo voľnom štýle. Táto selektívne nazbieraná základňa sily (ich tréner si za žiakov vyberal hlavne typy povestné brutalitou) sa po páde socializmu stala oficiálne prakticky nevyužitou. Šport sa dostal na perifériu záujmu štátu a všetka natrénovaná agresivita sa tak obrátila proti najbližšiemu okoliu. Prakticky všetci, vrátane trénera, prešli na dráhu zločinu. Na ich čelo sa postavil Milan Šipoš. Jeho najvernejšími bojovníkmi boli Sátor, Szamaránsky a Szerencsés. Ešte o nich budeme počuť.

Ekonóm na scéne

Je pozoruhodné, že v podsvetí sa zo všetkých silových športov najviac osvedčili zápasníci. Medzi nich patrili aj bratislavskí bossovia z presláveného športového oddielu Dunajplavba – Svoboda, Takáč, Surovčík a Križanovič. Džudisti a karatisti vypadli v selekcii brutality, pretože filozofie týchto športov vedú skôr k vyhýbaniu sa násiliu. Boxeri hrali len podradnú úlohu, a až neskôr „zahviezdili“ kickboxeri. V tomto smere mali zápasníci v Dunajskej Strede evidentný

náskok. Nič by im to ale nebolo platné, keby nenašli „ekonóma“ Tomáša Vidu, neskôr prezývaného Bankár či Advokát.

Vida pracoval za socializmu v maďarskom závode na výrobu autobusov Ikarus. Mal však vyššie ambície. Zarábať dokázal dokonca aj na tom, že v tej dobe boli u nás plné papiernictvá písacích potrieb, hlavne farbičiek, ktoré boli v Maďarsku nedostatkovým tovarom. Tak ich pašoval člnom cez Dunaj. V Maďarsku sa tiež po roku 1989 zoznámil so všetkými formami nelegálnych kšeftov, ktoré sem priniesli ruské gangy z bývalého ZSSR. Prispôbil stratégiu ruského zločinu našim podmienkam tak úspešne, že si získal aj ich rešpekt. Pri stretnutiach v Budapešti mu prestreli červený koberec od auta až ku vchodu do hotela. Ešte sa mu tie kontakty a podpora zídu.

Kšefty za každého režimu

Ani ideálne spojenie bojovníkov a bezškrupulózneho ekonóma ešte nerozhodlo o úspechu. Chýbal im kapitál. A ten našli na Žitnom ostrove v najväčšej koncentrácii z celého Slovenska. Úrodná pôda tu už za socializmu prinášala nevídané zisky pestovateľom papriky, melónov a inej zeleniny. Podľa neoverených správ tu začalo vydieranie majiteľov fóliovníkov už na konci 80-tych

rokov za komunistickej vlády. Z prehľadu bankových vkladov vyplynulo, že v žiadnom slovenskom okrese nebolo už za socializmu v bankách toľko peňazí ako v Dunajskej Strede. Najbohatší ľudia na Slovensku vlastne už vtedy podnikali, ibaže nemali do čoho vkladať kapitál. Príliš honosné bohatstvo sa za socializmu nenosilo, bolo podozrivé, priťahovalo pozornosť verejnosti aj kriminalistov. Úspešný pestovateľ tak akurát minul niečo na vtedy populárnu Ladu, alebo si postavil chatu. Do zahraničia ísť nemohol a luxusný tovar si nemal kde kúpiť. Rovnako na tom bola stranícka nomenklatúra, ale aj mäsiari, krčmári a rozličná miestna elita. Ich kapitál teda po Nežnej revolúcii roztočil najodvážnejšie kšefty a transakcie dunajskostredskej mafie.

„Keď vtáčka lapajú...”

... pekne mu spievajú“. Tak znie slovenské príslovie. Aj začiatok mafiánskeho podnikania na Žitnom ostrove sa podobal dobre znejúcej pesničke. Tri elementy sa spojili pre zdanlivo jasný vzájomný prospech. Vida prichádzal s nápadmi, ako rozmnožiť kapitál počestných socialistických zbohatlíkov. Zbohatlíci priniesli milióny. A Šipoš zasa zabezpečoval silovú zložku – na ochranu, aby kšeft prebehol, ako bol naplánovaný. Po prvých

úspechoch boli všetci spokojní. Až neskôr vysvitlo, že len jeden sa môže smiať naposledy.

Na vysvetlenie stačí jednoduchý príklad. Všetci zbohatlíci privítali malú privatizáciu, keď najobľúbenejšie boli holandské dražby – tento nápad už musel niekto z predvídavejších mafiánov podsunúť komusi v parlamente, kde sa koniec-koncov zjavili prapodivné typy zástupcov ľudu a niektorí tam strašia dodnes! Mafiáni zabezpečili socialistickým zbohatlíkom, aby si mohli vybrať, čo chcú privatizovať za najnižšiu možnú cenu. Všetkých potenciálnych konkurentov zastrašili. Tak prišiel bývalý socialistický mäsiar k svojmu mäsiarstvu a krčmár ku krčme. Potiaľ všetko klapalo.

Neskôr prišli mafiáni s lákavou ponukou – pašované cigarety a hlavne čistý alkohol zo zahraničia, ktorý sa u nás len naflaškoval a doplnil esenciami. Nakoniec prišli nálepky – džin, borovička, hruškovica. Všetci boli nadšení. Lenže po čase prišli mafiáni do podniku, kde sa pašovaný alkohol predával, a už im nestačilo, že tu vždy hodovali zadarmo. Chceli podiel na zisku z toho, čo dohodili. Ešte to nebolo výpalné, iba platba na pol ceste, zatiaľ to nazývame všimné. Ja tebe, ty mne. Časom nároky stúpali, a kým sa podnikatelia spamätali, už boli v pasci, z ktorej nebolo úniku. Nemali sa komu sťažovať, veď

sami boli namočení v podvodoch a závažnej kriminalite. To bolo pre 90. roky charakteristické. Každý, kto si myslel, že ľahko zbohatne, bol nakoniec potrestaný, ibaže nie štátom. Mafiáni z nich vyžmýkali aj to posledné.

V internetovej debate na túto tému zaznel v roku 2009 aj tento dôkaz, ako to bolo s vtedajším podnikaním: „Bol som cca 14 rokov spolumajiteľom reštaurácie v KE na Hlavnej. Za ten čas sme nezaplatili čvarge ani halier. Nekupovali sme od nich pančovaný chlast ani cigarety, nepožičali sme si od nikoho peniaze, nepredávali sa u nás drogy, mali sme pokoj... Okrem pár nevinných obetí, ktoré sa, bohužiaľ, ocitli v nesprávnej chvíli na nesprávnom mieste, si všetci svoj osud vybrali sami, a tak im treba s maslom chleba.“

Mimochodom, dnes sú najväčšími výpalníkmi niektorí úradníci rôznych magistrátov a radníc. Chceš si otvoriť mäsiarstvo? Pomôžeme, ale máme aj stále ceny. Chceš prevádzkovať kaviareň na námestí – nezabudni na všimné dobrej tete na oddelení hygienickej kontroly! Tí najväčší paraziti dnes berú platy i prémie z našich daní, a ešte si šklbnú s nami schválenou pečiatkou aj bokom. A nemusia byť ani takí násilní, ako mafiánski robotníci zločinu. Ale tieto biele golieriky vedia poslať „na kontrolu“ aj hrubokrkých, keď

sa nájde niekto, kto ich jemným narážkam nerozumie...

Príklady zo života

Týchto prípadov boli vtedy stovky, ale jeden bol obzvlášť poučný.

Mladí manželia sa rozhodli podnikáť, ale akosi sa im nedarilo. Vtedy prišli mafiáni s lákavou ponukou – poskladajme sa na kamión s pašovanými cigaretami, a o zisk sa podelíme. Takže podnikajúci manželia namiesto zaplátania vlastných dlhov ešte zobrali poslednú hotovosť (navyše si aj požičali) a šli do tejto rulety. Peniaze odovzdali, kamión prišiel, ale rozdelenie zisku sa akosi odkladalo. Manželia už boli naozaj v úzkych. On sa teda rozhodol zájsť za sprostredkovateľom tohto kšeftu a opýtať sa, kde sú peniaze. Vtedy ho žena videla naposledy. O pár dní našli jeho mŕtvolu pohodenú v poli. Zvláštne znamenie – bol vyzutý. To znamená, že vchádzal do príbytku jemu známych osôb. Odtiaľ ho už len vyniesli. A na tie topánky zabudli.

Pre tento príbeh je príznačné, že manželka neskôr pri kontrole účtovníctva zistila, že na tom vôbec neboli tak zle, aby až tak hazardovali. Ale už bolo neskoro. Mafiáni boli pevne rozhodnutí dostať od majiteľov kapitálu, ktorý im pomáhal rozbiehať nekalé kšefty, úpl-

ne všetko. Niektorí sa však až do poslednej chvíle bránili.

Dvaja spoločníci urobili tú chybu, že si od mafiánov požičali peniaze. Keď meškali s platením dlhu, prišli pokuty. Odhodlali sa vziať si úver, dokonca založiť nehnuteľnosti, ale už bolo neskoro. Pokuty rástli geometrickým radom a pôvodný nedoplatok už bol päťnásobne splatený. Vtedy dostali návrh prepísať firmu na človeka určeného mafiánmi. Zdráhali sa, firma prosperovala, a verili, že ak vydržia tento tlak, skôr či neskôr sa týchto pijavíc zbavia. Buď konečne zasiahne štát, alebo sa mafiáni sami navzájom postrielajú. V krajnom prípade počítali aj s vlastnou smrťou, ale podnik chceli zachovať rodine ako dedičstvo, a preto urobili aj prvé právne kroky. Nerátali však s mafiánskou brutalitou. Mafiáni ich raz v noci uniesli, odviezli do lesa a prikázali im kopať si vlastný hrob. Nezabudli ich pri tom poučovať, aby kopali kvalitne, lebo čím rovnejšie budú steny, tým pohodlnejšie sa im tam bude ležať naveky. Dobre sa zabávali a nakoniec sa na zúbožené obete vymočili. Až po tejto tortúre sa ešte naposledy opýtali, či si to s tým prepisom ich firmy predsa len nerozmysleli. Zúbožení majitelia nemuseli ani dlho rozmýšľať, mafiáni presadili svoje.

Rýchlo zbohatnúť v 90. rokoch (čo bolo

takmer vždy na hrane zákona) nebolo dobré na pleť. Priťahovalo pozornosť ostrých chlapcov. Tak skončila aj iná dvojica prosperujúcich mäsiarov. V čase najväčšej slávy mali vily, luxusné autá, príležitostne aj milenky, chodievali na exotické dovolenky a mohli hostiť svojich známych ako králi. Potom dostali ponuku, ktorá sa neodmieta – opäť prepis majetku. Ale oni odmietli. Jeden ostal po strelbe na vozíčku. Druhý prepísal všetok majetok na mafiánov a zvyšok na manželku, ktorá sa s ním rozviedla. Dnes je to somrák, chodí po sídliskových krčmách, zbiera nedopité poháre piva, a buď mu za to nalejú, alebo si aspoň tie zvyšky odpije sám.

Autorka ojedinelej knihy v maďarčine o dunajsko-stredskej mafii, Durica Katarina, to v rozhovore opísala takto: „Žitný ostrov bola poľnohospodárska oblasť, kde veľmi rýchlo zbohatli tí, ktorí sa po zmene režimu začali zaoberať trhovým predajom a dovážať do Bratislavy kvalitnú miestnu papriku a paradajky. Keďže v 90-tich rokoch chcel každý podnikáť, mnohí si zobrali úžernícku pôžičku práve od mafiánov, ktorí sa potom veľmi rýchlo prihlásili o splatenie úroku aj s úrokmi. Ale stávali sa aj také veci, že keď im jeden môj známy-plynár nechcel zaplatiť výpalné, o tri dni prišli po neho, zobrali ho na lesnaté, ľudoprázdne miesto, priviazali vzadu k autu

a vliekli po zemi. Po troch metroch sa vzdal a radšej peniaze zaplatil“.

Podľa nej sa brutalitou nijako neskrývali: „Stretla som sa s takým chalanom, ktorému za jasného dňa priamo na ulici zapálili vlasy. Na jeho tvári a na tele dodnes vidieť jazvy... Hocikoho dokopali už len preto, že sa im nepozdravil dosť hlasno“.

Takto skončili mnohé podnikateľské sny...

Nastupujú biele kone

Na začiatku mafiánskych kšeftov sa vždy zdá, že všetci budú spokojní. Dunajskostredská mafia prebrala a vylepšila nápad, na ktorý prišli hneď po roku 1989 cigánske kriminálne klany. Tí boli ešte takí hlúpi, že na faktúru „nakupovali“ (ale, samozrejme, nikdy nezaplatili) tovar zo socialistických skladov na seba alebo svojich príbuzných. Takže pochytať ich nebol problém.

Potom prišli mafiáni a dotiahli kšeft do dokonalosti. Skupovali všetko, čo sa hromadilo v skladoch štátnych podnikov. Tie totiž ešte stále plnili plán výroby bez ohľadu na odbyt. A ten bol po rozpade ZSSR a strate ruských trhov mizivý. Riaditelia podnikov sa preto spočiatku tešili, ako sa im obchody zasa rozbehli. Zápasnícky gang z Dunajskej Stredy totiž nakupoval takmer všetko (cukor, múku, konzervy, montérky aj topánky) a vo

veľkom. Neboli, pravda, jediní. V Dunajskej Strede zo začiatku takto „podnikal“ takmer každý. Zo zásob krachujúcich štátnych podnikov začínali rásť nové firmy – obchody so stavebninami, prepravné a špedičné firmy, obchodné spoločnosti. Prvý tovar, s ktorým začali obchodovať, bol vždy získaný na faktúru a bez platenia. Zápasníci však začali prevažovať tým, že využili metódu „bielych koní“ a cez nich začal koordinovať všetky takéto kšefty vo svojom dosahu.

V konečnom dôsledku boli teda spokojní všetci. A najviac naivní hlupáci, životní skrachovanci bez rodín, priateľov a práce, ktorých zo dňa na deň obliekli do fajnových oblekov, prideliť im auto aj šoféra, kanceláriu a veľmi slušný plat. Ten nakoniec aj tak minuli v baroch či nevestincoch mafie. To si „biele kone“ vyhadzovali z kopýtka ešte zdanlivo slobodne. Ten názov vymysleli cigánske klany, ktoré ovládali podsvetie za komunistickej vlády. A prví prišli z nápadom nahovoriť „bielych“ bezdomovcov, aby za nich vyberali vyhliadnutý tovar a točili veľké kšefty, až kým sa „neopotrebovali“. Takto to opísala dcéra jednej z obetí (*Plus 7 dní*): „Otca vyhodili z práce, pil. Nejakí chlapi mu kúpili oblek a kufor. Otec bol naivný, zo začiatku sa tešil, že bude šéf. Potom začal byť nervózny. Raz sa doma rozplakal a vravel, že on je biely

koník. Musí za nejakých chlapov vybavovať rôzne veci, inak zabijú celú rodinu. Potom z ničoho nič zmizol“.

Spokojní boli vlastne aj riaditelia tých podvedených podnikov. Veď boli štátne – a čo už „chudák“ riaditeľ zmôže proti organizovanému zločinu? Výroba tak bežala ďalej, platy, dokonca aj prémie, boli zabezpečené... A ešte ušetrili na skladnom a likvidácii prebytočného tovaru.

Samozrejme, najspokojnejší boli zápasníci. Až na malé problémy.

Limity slobodného podnikania

Našli sa totiž aj takí naivní, čo si mysleli, že teraz už, v ekonomike voľného trhu, sa môžu do takéhoto kšeftu pustiť aj sami, bez zápasníckej pomoci.

S jedným takýmto tvrdohlavcom to bolo pomerne jednoduché. Rozhodli sa mu tú hlavu rozbiť čelným nárazom dvoch áut. Na zdanlivo samovražednú misiu sa pripravil zabijacký šofér dávkou kokaínu, aby lepšie znášal prípadnú bolesť. A keď so svojím terénnym džípom, dobre orámovaným železom, vošiel vyhladenému podnikateľovi do protismeru, ten nemal šancu. Na základe policajného vyšetrovania šlo o dopravnú nehodu – čelná zrážka dvoch vozidiel. Vodič džípu priznal vinu a bol odsúdený na dva roky

nepodmienečne. Akurát, že to nebol ten, čo šoféroval (s kokaínom v žilách by iste dostal viac). Na miesto doviezli iného zápasníka, ktorý ani nemal vodičský preukaz, a teda ani nikdy nejazdil. Mal to byť jeho vstup do gangu mafiánov. Po tom dávno túžil, ale nemal povahu na násilné činy, bol skôr dobrák. Po odsedení dvojročného trestu mu sľúbili bohatstvo a uznanie celého gangu. Keď sa potom domáhal sľúbenej odmeny, skončil pri zavraždovacom kanáli za Dunajskou Stredou s dvoma strelami v hlave.

Druhý tvrdohlavec bol ťažší oriešok. Kvôli nemu došlo k nočnej naháňačke rýchlych áut až po prestrelku pred obchodným centrom Merkúr. Podnikateľov život skončil viacerými strelami odzadu. Na druhej strane bol zápasník postrelený povrchovo cez kožu v oblasti brucha. Policajné vyšetrovanie preto ukončilo prípad ako legálnu sebaobranu s použitím zbrane. V skutočnosti šéf popravného komanda pred príchodom policajtov zbraňou zavraždeného podnikateľa strelil vybranému mafiánskemu vojakovi dobre mierenú ranu v oblasti brucha.

Neboli to, samozrejme, jediné obete fakturačných kšeftov. Po čase sa polícia predsa len spamätala a bolo treba pozametať stopy. V okrese Dunajská Streda je odvtedy nezvestných 113 osôb – na ich mená bol zakú-

pený tovar bez uhradenia faktúr v stovkách miliónov korún. Nikto z nich sa nenašiel. Okrem jedného – telo toho posledného z tria najčastejšie využívaných koní (Bukovský, Semsei a Posmyk) bolo nájdené pohodené na skládke odpadu za Dunajskou Stredou. Aj mafiáni sa držia hesla – „Po použití zahodiť!“ A s „triedením odpadu“ u nás prišli ako prví...

Prvé ohromujúce kšefty

S jedlom rastie chuť. Bol čas rozbehnúť biznis naozaj vo veľkom. Vida prišiel s metódou nelegálneho obchodovania s pohonnými hmotami, osvedčenou u Rusov. Dajú sa ľahko miešať a všade na svete podliehajú zdanieniu, ibaže rôzne deriváty sú zdaňované rozdielne. To je tá u nás dnes už známa kauza LVO – ľahké vykurovacie oleje. Možné cesty k enormnému zisku sú dve. Prvá je primiešať do LVO prísady, ktoré dočasne vykazujú kvalitu vykurovacej nafty, a ťažiť z rozdielu cien. Druhá stojí na rozdiely zdanenia LVO (kde je minimálna) a nafty (kde je, naopak, zvýšená) a pri dovoze aj vývoze sa deklaruje vždy výhodnejší druh paliva. A tretia, najrozšírenejšia, oberá štát na daniach riedením nafty práve s LVO.

Túto činnosť, vďaka Vidovi, rozšírili mafiánski zápasníci na dodávky LVO a nafty do

Maďarska. Takmer nevyčerpatelné zdroje mali v Slovnafte a v Petrocheme Dubová. Tu je príklad takéhoto obchodu: zo Slovnaftu bolo do Maďarska pre odberateľa so sídlom na Panenských ostrovoch a s ruský znejúcimi menami majiteľov objednaných 5 700 ton nafty. Len pre predstavu, že naozaj neboli trochári – na ich prepravu bolo treba 114 vagónov. Palivo bolo expedované, ale k úhrade nikdy nedošlo. Odberateľ predložil fax, ktorý údajne dostal a na základe ktorého expedoval zásielku späť do Slovnaftu. Fax poslala slovenská firma a deklarovala v ňom údajné splnomocnenie rokovať v zastúpení Slovnaftu a žiadala objednávateľa o vrátenie predmetnej zásielky, keďže ide o nekvalitný výrobok, ktorý nespĺňa požadované normy a bude nahradený iným.

Tých 114 vagónov, plných nafty, nikto nikdy viac nevidel. Ani maďarské či slovenské železnice. Celú transakciu kryl konateľ „sprostredkovacej“ firmy menom Bukovský.

Máme na viac

Znie to neuveriteľne, ale aj zločinci hľadajú vždy ľahšiu cestu. Obchody s LVO boli megaúspešné a hlavne spočiatku nekrvavé (kým sa mafiáni sami nerozhádali) oproti prácnemu vytĺkaniu výpalného od podnikateľov, medzi ktorými sa vždy našiel nejaký

kverulant, ktorého bolo treba „umravniť“. Ale našiel sa ešte ľahší spôsob, ako prísť k stovkám miliónov korún. Do repertoáru zločincov, ktorí začínali s rozbitými nosmi v zápasníckej aréne, prišli poisťovacie a úverové podvody. A tu sa darilo ešte viac. Najmä ak máme tých správnych ľudí na správnych miestach. Tu sú dva príklady:

Mafiózovia nahlásili ako poistnú udalosť krádež dvoch kamiónov s prívesmi, plne naloženými cigaretami. K odcudzeniu pozoruhodne nadštandardne poisteného nákladu aj kamiónov malo dôjsť z hangárov jednej dunajskostredskej firmy. Už z prvej ohliadky miesta činu bolo zrejmé, že ide o podvod. Poistené predmety sa nenachádzali na určenom mieste a bola spochybnená aj ich samotná existencia. Napriek všetkým týmto pochybnostiam však bola poistná suma štyridsať miliónov korún (cca 1,3 milióna eur) nakoniec vyplatená. Nikto zo zodpovedných si záhadne nevšimol, že pred vstupnou bránou do spomínaného hangáru bol odstavený pokazený cestný valec, ktorý nebolo možné posunúť, a teda ani zaparkovať kamióny do hangáru na jednu noc, počas ktorej ich mal niekto ukradnúť.

Ale k omnoho väčším peniazom sa dalo prísť aj s omnoho menšou námahou. Nastrčené osoby si vzali dvestomiliónový (cca 6,6

miliónov eur) úver na výstavbu luxusného hotela. Zhodou okolností v tesnej blízkosti skládky odpadov za Dunajskou Stredou. Ani jedna splátka nebola uhradená a biele kone, na ktoré bol úver vybratý, zmizli bez stopy. Dodnes stoja vedľa tej skládky odpadu zvyšky betónového skeletu hotela, ako pomník vtedajšieho spôsobu podnikania.

Ľahko k moci?

Už sme si povedali, ako si mafiáni rozdelili úlohy na ekonomickú a vojenskú zložku. Aj to, aké obrovské úspechy im priniesli kontakty s ruskou mafiou a ich návody na rýchle zbohatnutie. Peniaze, rýchle autá a pozornosť žien im imponovali. Zločin sa stal ich životným štýlom. Navyše v tom ešte stále bol aj prvok akéhosi (hoci falošného) heroizmu, frajerstva, odvážnej výzvy osudu. Film *Krstný otec* bol ich vzorom. Spontánne napodobňovali gestá a spôsob vyjadrovania hercov a vôbec si nevšimli tragický odkaz tohto pozoruhodného filmového diela. Videli len to, čo chceli vidieť. Veď sa stali hrdinami novej doby! Zbohatnúť, rýchlo a ľahko, teraz a tu, za každú cenu, a nepoznať hranice. To všetko boli lákavé heslá. A oni boli živými príkladmi, ako ich naplniť. Prečo by sa mali rozpakovať? Veď v tých časoch všetky biele kone ešte žili, podnikatelia boli s nimi na

jednej lodi, policajti mali dosť svojich starostí a neotravovali. Bola to „belle époque“ (Krásna doba) zločinu v jeho romantizujúcej, neskutočnej, dočasnej podobe. Väčšina malých chlapcov v Dunajskej Strede vtedy ochotne chodila do posilňovni, lebo tam videli šancu dostať sa bližšie k tým „šťastným“ zápasníkom zo Šipošovho gangu.

Milan Šipoš ako generál zločineckého vojska, Tomáš Vida ako šéf ekonomickej divízie gangu. Tak dobre im to klapalo, až kým sa nezjavil pomerne bezvýznamný, ale tiež bezškrupulózný adept na člena gangu. Volal sa Tibor Pápay.

Tu je raj

Toto si mohol povedať začiatkom 90. rokov každý člen zápasníckeho gangu v Dunajskej Strede. Peniaze tiekli prúdom, a ešte sa ani veľmi nevraždilo, najmä nie navzájom. Až kým neprišiel Tibor Pápay, zvaný Papa Joe, ktorý bol dovtedy len malým, snaživým zlodéjčkom. Potom nastalo peklo.

Tento príbeh je z celej histórie vyčíňania mafie v 90. rokoch na Slovensku najneuveriteľnejší, a predsa kruto pravdivý. Dunajská Streda bola čiernou dierou zločinu, tu sa na malej ploche koncentroval v nevídanej miere. Viac ako inde zasahoval do každodenných životov obyvateľov mesta aj okolia.

Svoju nadradenosť dalo miestne podsvetie okázalo najavo aj tým, že na pohreb Michala Csémiho v roku 1997 prišla stovka mafiánskych limuzín z celého Slovenska. Po pohrebe prešli mestom so zapnutými klaksónmi. Ľudia sa pod tlakom tohto okázalého teroru báli nahlas aj dýchať, zábavné podniky boli vyludnené, lebo tam predvádzala svoju neobmedzenú moc miestna mafia. V týchto rokoch prišli o život alebo zmizli v meste i okolí desiatky ľudí, väčšina z nich zavraždených. Svoje si pri tom užil dokonca aj politik Béla Bugár, ktorému pred domom vybuchol granát ako pozdrav od mafie, pretože sa ako poslanec príliš zaujímal o aktivity podsvetia. Podľa vlastného tvrdenia mal jeden čas kvôli tomu pod posteľou pripravenú strelnú zbraň. A malo byť horšie, nastala éra pápayovcov...

Papa Joe nastupuje

Písal sa rok 1993 a dunajskostredská idylka medzi mafiou a podnikateľmi sa končila. Niektorí z tých podnikavejších uverili tomu, že kapitalistický trh je naozaj voľný, a chceli podnikáť samostatne. Akosi pozabudli na svojich dobrodincov, zápasníkov. Ale fakt je, že zápasníci na čele so Šipošom ešte stále váhali stať sa skutočnými zlosynmi. Radšej mali ten filmový obraz mafiánskeho patróna, kto-

rý to predsa myslí vždy tak dobre. A dokonca spravodlivo!

Tak si na špinavú prácu proti odbojným podnikateľom vybrali Tibora Pápaya. Na samom začiatku nemal ani nárok na mafiánsku prezývku, ktorá by vzbudzovala hrôzu už len jej vyslovením. V roku 1990 vyšiel na povestnú Havlovu prezidentskú amnestiu z basy, a ani nemal kde bývať. A tak ho prichýlil jeho spoluväzeň Rudolf Hodosi, prezývaný Kišcine. Cez svojich bratov, zápasníkov (jeden bol seniorským majstrom sveta), dostal Kišcine Pápaya do bandy. Spočiatku na najnižšom stupni bežného mafiánskeho vojaka na najšpinavšie práce. Lenže práve pri nich Pápay vynikal. Neštítal sa ničoho, v násilí sa vyžíval. Ideálny adept na riešenie problémov, ktoré nevyhnutne museli prísť. Nepatril k zápasníkom, ale k zločineckej spodine. Navyše mu jeho úloha bezškrupolózneho zločinca zjavne vyhovovala. Rád okolo seba šíril hrôzu, vyžíval sa vo svojej moci a naopak, bezmoci okolia. A zápasníci urobili tú chybu, že mu dali aj ďalšie zadanie – mal začať s naozajstným výpalníctvom. Dostal široké právomoci nad celým teritóriom a voľnú ruku vo výbere vlastnej údernej, výpalníckej skupiny.

Energia, s akou sa Pápay pustil do dieťa, vyrazila samotným zápasníkom dych. Zregrotoval skutočnú spodinu, búchačov bez

citu, ľudský odpad s túžbou vyniknúť jedinou cestou, ktorú poznali – brutálnym násilím. Ich úspechy privádzali ich najvyššieho bossa Šipoša do rozpakov, pretože to brali pekne do radu, a tak výpalné museli odrazu platiť aj jeho známi a bývalí spolužiaci. Aby nevyzeral, že robí výnimky a je takzvané „mäkký“, zaplatil z vlastného im vyrubené výpalné, aby tie peniaze po odpočítaní odmeny Pápayovým snaživcom aspoň čiastočne dostal späť. Takto to ďalej nešlo. V zápasníckom gangu aj medzi obyvateľmi rástla nespokojnosť s Pápayovými metódami. Šipoš bol ešte dosť silný, aby zjednal nápravu. Spolu s Vidom preorganizovali celé teritórium a ubrali Pápayovi z oprávnení konať v ich mene. Odškodnili ho tým, že jeho brat dostal na tie časy luxusnú piváreň a aj iné výhody. A v tichosti pracovali na Pápayovej postupnej pacifikácii. Lenže zabudli, že iní zase túžia spacificovať ich.

Koniec bielych koní

V októbri 1993 začalo prituhovať. Fakturantských podvodov mal štát už plné zuby, veď sa tomu prizeral už naozaj pridlho. Po prvýkrát za Vidom zapadli brány väzenia, zatiaľ len väzby. Horšie pre neho bolo, že pri zatknutí bol zaistený aj jeho športový kabriolet Mercedes. A na jeho zadnom sedadle

kufrík s dokladmi o činnosti takmer všetkých bielych koní! Samozrejme, Vida sa bránil tým, že si to tam zabudli akýsi mysteriózni „stopári“, a policajti tomu napodiv uverili, lebo si „nevšimli“, že v takom kabriolette je na zadnom sedadle miesto naozaj len pre ten kufrík. Ale Vida zasa nebol taký hlúpy, aby nevedel, že raz príde policajt, čo vidí aspoň na jedno oko, a začne sa v zozname tých bielych koní špárať. A to bola tá veľká chvíľa pre Tibora Pápaya, teraz už Papa Joea. Jeho šéf Šipoš sa totiž tiež musel kvôli tomu horúcemu zoznamu zašíť aspoň na čas do ústrania. A to na čas potrebný na jeho znehodnotenie tou najjednoduchšou cestou – biele kone doskákali.

Pápayovi a bande jeho vyvrheľov to trvalo tri mesiace, ale nakoniec dôkladne zamietli stopy. Dokonca až tak, že až na jedného (ako sme spomínali už v úvode knihy) sa dodnes tí falošní fakturanti nenašli. Ani ich telá. Po troch mesiacoch sa teda mohol ísť Šipoš naivne opýtať na políciu, či ho náhodou nehľadajú. A so zadosťučinením si vypočul, že bez svedectva bielych koní sú všetky podozrenia voči nemu, ale aj Vidovi, len podozreniami, a trestné konanie bolo zastavené.

Karta sa obracia

Nebol to happyend. Rozhodne nie pre Šipoša s Vidom. Tri mesiace bol dosť dlhý

čas, aby stratili kontakt s realitou. A realitou bolo, že teritóriu už očividne šéfoval Pápay. Nikto nemohol páchať trestnú činnosť bez jeho súhlasu a následného odvedenia určitého podielu zo zisku. Riešil spory v gangu, ukladal pokuty, určoval výšky odvodov a následne rozdeľoval zisk. Menoval šéfov jednotlivých podskupín, určoval im teritórium pôsobenia, rozhodoval o ich sporoch, aj o ich živote. Jeho príkaz bol zákon, a nikto si ho nedovolil nesplniť. A tí, čo tak urobili, oľutovali. Navyše mu jeho výpalnícky kšeft, ktorým Šipoš s Vidom opovrhovali, začal dobre sypať. A čo horšie, Pápayovo kraľovanie sa začalo pozdávať aj niektorým zápasníkom zo zakladateľského jadra. A Pápay mal aj na verejnosti pre svoju brutalitu väčší rešpekt než zápasnícky boss Šipoš. Mohol si teda dovoliť začať skúšať svoju moc aj na svojom ešte stále nadriadenom šéfovi.

Prvým pokusom bolo pridelenie Kišcineho, Pápayovho partáka z basy, Vidovi ako ochrankára. Tým by ho zároveň dostal pod kontrolu a vedel by o každom jeho kroku. Vida, pochopiteľne, odmietol. A stalo sa niečo neslýchané. „Ochrankár“ Kišcine si to vyriešil po svojom. Zastrielal si z rozčúlenia na Vidov dom, a keď ten vyšiel, že čo blázni, namieril zbraň aj na neho. Výsledok – dva hladké priestrely pleca dovtedy nedotknú-

teľného mafiánskeho ekonomického mága, rozstrielané okná a hlavne koniec šéfovania Šipoša. Bol naozaj „mäkký“. Za takúto okázalú vzburu by mal byť totiž strelec okamžite zlikvidovaný. Lenže Šipoš nezasiahol rázne, lebo sa nechal uhovoriť Kišcineho bratom Zoltánom, ktorý bol jeho dlhoročným priateľom a spoluzakladateľom zápasníckeho gangu. Váhal aj preto, že si už nebol istý, či by v súboji z pápayovskou časťou gangu vyhral. Opúšťali ho jeho vlastní. Veď Kišcine by si na taký drzý útok netrúfol, keby to nevedel. Takto to Šipoš uhral len na remízu tým, že na Pápayovi vymohol pokutu a odvolanie „ochrankára“ Kišcineho. Ale to už bolo naozaj to posledné, na čo sa ešte zmohol.

Nastupuje super-boss Sýkora

Na scéne sa objavuje „Deux et machina“ – tak sa na divadle hovorí situácii, keď do deja vstúpi celkom nečakaná postava. Dunajskostredskí, celkom zaujatí vlastnými rozpormi, si akosi nevšimli, že hlavné mesto ovládol super-boss Miroslav Sýkora a jeho gang. Ich cesty sa skrížili v Senci, kde mal Sýkora svoje sídlo. Miestni podnikatelia, znepokojení už len správami o vyčíňaní pápayovcov v Dunajskej Strede, údajne prehovorili seneckého starostu a spolu si pozvali na poradu Sýkoru. Vraj budú oni

aj obec radšej platiť jemu, než tým primitívom. Vyzvali ho teda, aby urobil poriadok. Pápayovi totiž chýbal v bande mafiánsky „ekonóm“, a tak existenciu bandy založil na primitívnom výpalníctve, kde vyberali svoju „daň“ prakticky zo všetkého. Boli horší ako štát, ktorý o mnohých príjmoch (napríklad z ilegálneho hazardu či kariet) nevedel. A samozrejme, Dunajská Streda im bola čoskoro malá, a tak rozširovali svoje územie. Tak prišli do Senca, lukratívnej lokality, obľúbeného zázemia boháčov z Bratislavy. Ich emisárom sa tu stal Cigán prezývaný Bengoro. Predstaviteľ primitívnej, brutálnej sily, ako boli oni sami. Ibaže Senec bol zázemím super-bossa Sýkoru, a ten tu potreboval pokoj. Mal tu spoločníka Stana M. a spoločnú firmu, ktorá sa volala v kombinácii ich mien. Ako to už býva, časom prišli nezhody a ten spoločník neskôr ušiel pred Sýkorom do USA. Pápayovcov nemohol Sýkora prehliadnuť, pretože podľa ich zvyku sa prišli rozdrapovať aj do jeho obľúbenej reštaurácie Gardenia. To bola jeho pracovňa. Správal sa tu slušne, skôr nenápadne, a vždy zaplatil. Sýkora v Senci rozhodne nepotreboval „bordelárov“, ako boli pápayovci, ktorých drastické metódy nátlaku boli neprehliadnuteľné. K protiakcii ho navyše povzbudila v dejinách slovenskej novodobej mafie, ako už vieme, celkom ku-